

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสัมพันธ์ (Correlation Research) โดยใช้รูปแบบปฏิสัมพันธ์ นิยม โดยมีตัวแปรอิสระ 2 ประเภท คือ 1) สาเหตุภายนอกหรือปัจจัยสถานการณ์ มี 1 ตัวแปร คือ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา 2) สาเหตุภายในหรือปัจจัยทางจิตลักษณะ มี 3 ตัวแปร แบ่งเป็น ปัจจัยทางจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัวแปร คือ เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล และปัจจัยทางจิตลักษณะเดิม มี 2 ตัวแปร ได้แก่ สุขภาพจิต และบุคลิกภาพ นอกจากนี้ยังได้นำปัจจัยส่วนตัว ได้แก่ ชั้นปีการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาเป็นตัวแปรแบ่งประเภทของกลุ่มประชากร และยังมีตัวแปรตาม คือ การปรับตัว

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาปัจจัยสถานการณ์ จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ที่มีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี

1.1.2 เพื่อศึกษาตัวทำนายการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี จากปัจจัยสถานการณ์ จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์

1.2 สมมติฐานของการวิจัย

1.2.1 นักศึกษาพยาบาลที่มีปัจจัยสถานการณ์ ปัจจัยจิตลักษณะเดิม และปัจจัยจิตลักษณะตามสถานการณ์สูงจะมีการปรับตัวได้ดีกว่ากลุ่มตรงข้าม

1.2.2 ตัวแปรปัจจัยสถานการณ์ และตัวแปรจิตลักษณะ สามารถร่วมกันทำนายการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลได้มากกว่าตัวแปรทำนายชุดใดชุดหนึ่งเพียงลำพัง

1.3 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคปลาย ปีการศึกษา 2548 จำนวน 428 คน

1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 7 แสดงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือ	ผู้สร้าง	จำนวน (ข้อ)	ค่าความเชื่อมั่น	
			ทดลองใช้	วิจัยนี้
1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป	ผู้วิจัย			
1.1 ชั้นปีการศึกษา		1	-	-
1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		1	-	-
2. แบบวัดการปรับตัว	โสภภาติ บุญยฤทธิ์กิจ (2546)	30	.86	.86
3. แบบวัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	ผู้วิจัย	30	.82	.81
4. แบบวัดสุขภาพจิต	กรมสุขภาพจิต	28	.90	.92
5. แบบวัดบุคลิกภาพ	คาริกา อเนกนิธิ (2547)	30	.74	.78
6. แบบวัดเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล	กัณฑ์กนิษฐ์ เกษมพงษ์ทองดี (2546)	15	.70	.76

1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ภายในวันและเวลาที่กำหนดไว้ (ระหว่างวันที่ 6 - 10 กุมภาพันธ์ 2549)

1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.6.1 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลพื้นฐาน คือ ปัจจัยส่วนตัว ได้แก่ ชั้นปีการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มประชากรให้ชัดเจนขึ้น

1.6.2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนรวมของการปรับตัว และคะแนนรวมของปัจจัยสถานการณ์และปัจจัย

จิตลักษณะ ในกลุ่มประชากรรวมและกลุ่มประชากรย่อย เพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มประชากรออกเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

1.6.3 วิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง (Three- Way Analysis of Variance) เพื่อหาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยสถานการณ์ ปัจจัยจิตลักษณะเดิม และปัจจัยจิตลักษณะตามสถานการณ์ และมีตัวแปรตาม คือ การปรับตัว ทำการวิเคราะห์ทั้งในกลุ่มประชากรรวมและกลุ่มประชากรย่อยที่แบ่งตามปัจจัยส่วนตัว จากนั้นเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปรับตัวเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ

1.6.4 วิเคราะห์ค่าสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาปริมาณการทำนายของตัวแปรปัจจัยสถานการณ์ และปัจจัยจิตลักษณะที่มีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ชุด คือ ชุดที่ 1 วิเคราะห์จากปัจจัยสถานการณ์ 1 ตัวแปร ชุดที่ 2 วิเคราะห์จากปัจจัยจิตลักษณะ 3 ตัวแปร และชุดที่ 3 วิเคราะห์ชุดที่ 1 รวมกับชุดที่ 2 เท่ากับ 4 ตัวแปร ทำการวิเคราะห์ทั้งในกลุ่มประชากรรวมและกลุ่มประชากรย่อย

1.7 ผลการวิจัย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยที่สำคัญได้ดังนี้

1.7.1 สถานการณ์ มีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ดังนี้

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีการปรับตัวสูง มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาต่ำ พบในนักศึกษาพยาบาลกลุ่มประชากรรวมและทุกกลุ่มประชากรย่อย

1.7.2 จิตลักษณะเดิม มีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ดังนี้

สุขภาพจิต พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีการปรับตัวสูง มีสุขภาพจิตดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีการปรับตัวต่ำ พบในนักศึกษาพยาบาลกลุ่มประชากรรวมและทุกกลุ่มประชากรย่อย

บุคลิกภาพ พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว พบในนักศึกษาพยาบาลกลุ่มประชากรรวมและทุกกลุ่มประชากรย่อย ยกเว้นนักศึกษาพยาบาลกลุ่มชั้นปีที่ 4

1.7.3 จิตลักษณะตามสถานการณ์ มีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ดังนี้

เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีการปรับตัวสูง มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีการปรับตัวต่ำ พบในนักศึกษาพยาบาลกลุ่มประชากรรวมและทุกกลุ่มประชากรย่อย

1.7.4 สถานการณ์ 1 ตัวแปร จิตลักษณะ 3 ตัวแปร รวม 4 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลได้มากกว่า ตัวแปรทำนายชุดใดชุดหนึ่งเพียงลำพัง โดยตัวแปรทำนายสำคัญ ได้แก่ สุขภาพจิต บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล ตามลำดับ โดยพบว่าในกลุ่มประชากรรวม สามารถทำนายได้ ร้อยละ 50.4 และกลุ่มประชากรย่อยที่มีปริมาณการทำนายสูงสุด คือ นักศึกษาพยาบาลกลุ่มชั้นปีที่ 1 สามารถทำนายได้ร้อยละ 55.7

1.8 ข้อดีของการวิจัย

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ มีข้อดีอยู่หลายประการดังนี้

1.8.1 การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาสาเหตุหลายด้านที่มีผลต่อการปรับตัว กล่าวคือ ได้นำเอาทั้งสาเหตุภายนอก คือ ปัจจัยสถานการณ์ (สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา) และสาเหตุภายใน คือ ปัจจัยทางจิตลักษณะ (สุขภาพจิต บุคลิกภาพ และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล) มาร่วมวิเคราะห์พร้อมกัน ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริงที่ว่า มีปัจจัยหลายอย่างที่เป็นองค์ประกอบของบุคคลที่มีผลต่อการปรับตัว

1.8.2 การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษา ปัจจัยสถานการณ์และจิตลักษณะ อันเป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถทำนายการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลได้ จึงทำให้ทราบตัวแปรทำนายสำคัญดังกล่าวซึ่งจักเป็นประโยชน์สำหรับมหาวิทยาลัยราชธานีและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาและส่งเสริมตัวแปรทำนายสำคัญนั้นๆให้มากยิ่งขึ้น โดยพัฒนารูปแบบการปรับตัวของนักศึกษาโดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภายใต้วัยแปรทำนายดังกล่าว อันจะส่งผลให้นักศึกษาพยาบาลมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นในทุกๆด้านได้

1.8.3 การวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาในนักศึกษาพยาบาลกลุ่มประชากรรวม และกลุ่มประชากรย่อยที่แบ่งตามปัจจัยส่วนตัว (ชั้นปีการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน) จึงทำให้ผลการวิจัยมีความชัดเจนมากขึ้นและจักเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการที่จะส่งเสริมการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลทั้งหมด หรือเพียงบางกลุ่ม เพราะสถานการณ์และจิตลักษณะบางอย่างจะมีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลแต่ละกลุ่มในปริมาณที่แตกต่างกัน

1.8.4 จากการประมวลเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลพบว่า ยังไม่มีการวิจัยเกี่ยวกับนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้นับว่าเป็นงานวิจัยเรื่องแรก ที่มีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี ซึ่งทำให้ได้ข้อค้นพบที่สำคัญอันจะเป็นประโยชน์ในการนำไปส่งเสริมให้ให้นักศึกษาพยาบาลมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นในทุกๆด้านได้

1.9 ข้อจำกัดของการวิจัย

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ มีข้อจำกัดดังนี้

1.9.1 การวิจัยในครั้งนี้ ยังไม่สามารถศึกษาตัวแปรหลายตัวที่อาจเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล เช่น การสนับสนุนทางสังคม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน เป็นต้น ตัวแปรเหล่านี้สามารถส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลได้

1.9.2 การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล โดยให้ผู้ตอบประเมินตนเอง ซึ่งเป็นการประเมินด้านเดียว มิได้ตรวจสอบด้วยวิธีอื่น เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ ซึ่งถ้าสามารถทำได้จะทำให้ได้ข้อมูลตามสภาพจริง หลากหลาย และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

จากผลการวิจัยที่พบ และวิธีการวิจัยที่อาจพัฒนาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะการวิจัยที่ควรทำต่อไป ดังนี้

2.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาทั้งหมด 4 ตัวแปร ได้แก่ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สุขภาพจิต บุคลิกภาพ และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล พบว่าตัวแปรทุกตัวมีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ดังนั้นจึงควรทำวิจัยเชิงทดลองต่อจากการวิจัยครั้งนี้ โดยการพัฒนาตัวแปรสาเหตุของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ด้วยกิจกรรมส่งเสริมตัวแปรดังกล่าว

2.1.2 สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรนำตัวแปรอื่นๆที่อาจมีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลมาศึกษาเพิ่มอีกเช่น การสนับสนุนทางสังคม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน เป็นต้น เพราะตัวแปรเหล่านี้อาจจะมีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลที่แตกต่างกันได้

2.1.3 ควรทำการวิจัยที่มีการวัดการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลโดยใช้วิธีอื่นร่วมด้วย เช่นการสังเกต หรือการสัมภาษณ์ เป็นต้น เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้ให้มีความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

2.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาทั้งหมด 4 ตัวแปร ได้แก่ สุขภาพจิต บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล มีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลตามลำดับจากมากไปน้อย ข้อมูลเหล่านี้จึงสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการเสนอแนวทางวางแผน ป้องกัน แก้ไขปัญหา ให้การช่วยเหลือและพัฒนาให้นักศึกษาพยาบาลมีการปรับตัวสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะ ดังนี้

2.2.1 จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า กลุ่มประชากรที่สามารถทำนายการปรับตัวได้สูงสุด คือ กลุ่มชั้นปีที่ 1 และพบว่าสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ได้ดี ดังนั้นผู้บริหารและครูอาจารย์จึงควรจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ โดยใช้เทคนิคต่างๆ ทางจิตวิทยา เช่น การเสริมแรง กลุ่มสัมพันธ์ การให้คำปรึกษารายกลุ่ม หรือรายบุคคล และพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีคุณภาพ อาจารย์ควรสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน โดยแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร ให้ความเสมอภาค ความเมตตา กรุณา เข้าใจและยอมรับนักศึกษา เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดแรงจูงใจ ตั้งใจในการศึกษา มีกำลังใจในการแก้ปัญหาต่างๆ สามารถปรับตัวได้ และประสบความสำเร็จในการศึกษา

2.2.2 ควรพัฒนาสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยโดยคำนึงถึงความพอใจของนักศึกษา เนื่องจากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลให้เป็นไปในทางที่พึงปรารถนา ดังนั้นบรรยากาศทั่วไปในมหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะเป็นอาคารต่างๆ สถานที่ควรมีสภาพที่ดี สวยงาม ร่มรื่น มีความเงียบสงบ ไม่มีสิ่งรบกวนสมาธิในการเรียน จัดระบบบริการและสวัสดิการต่างๆ ที่คำนึงถึงความต้องการของนักศึกษาเป็นหลัก ควรมีการสำรวจความต้องการเป็นระยะๆ เพื่อนำมาพัฒนาระบบบริการและสวัสดิการ นอกจากนี้การจัดสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยให้เอื้อต่อการศึกษาทั้งในและนอกเวลาเรียนให้มากขึ้นและเพียงพอที่นักศึกษาจะสามารถใช้ช่วงเวลาดังกล่าวในการทบทวนบทเรียน ทำการบ้าน หรือปรึกษาหารือ ทำกิจกรรมในเวลาว่างร่วมกันกับกลุ่มเพื่อนและคนอื่นๆ หรืออาจจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งเป็นการส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักศึกษา กับเพื่อนและรุ่นพี่-รุ่นน้อง จะช่วยให้นักศึกษาสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น

2.2.3 ในการคัดเลือกนักศึกษาเพื่อเข้าสู่วิชาชีพพยาบาล มหาวิทยาลัยควรมีแบบวัดเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล และจัดให้มีแผนพัฒนาเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลอย่างต่อเนื่องทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตรให้กับนักศึกษาพยาบาล โดยอาจารย์ควรปลูกฝังความรักความศรัทธาในวิชาชีพการพยาบาลในขณะที่สอนนักศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และควรเป็นแบบอย่างที่ดีของวิชาชีพพยาบาล มีความเมตตากรุณา เต็มใจช่วยเหลือผู้ป่วย และเสียสละสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่วิชาชีพ